

Izjava prvog zamjenika visokog predstavnika Larryja Butlera na otvaranju konferencije o jedinstvenom ekonomskom prostoru u BiH

Implementacija i rezultati: provođenje jedinstvanog ekonomskog prostora u djelo

Dame i gospodo,

Mislim da je pravedno reći da su političari i građani već dobro shvatili i prihvatili *logiku* jedinstvenog ekonomskog prostora.

Više ne moramo govoriti apstraktno. Imamo oko četiri miliona potrošača, što je malo tržište: ne možemo si priuštiti da ga dodatno smanjujemo. Na svakom nivou postoji ekonomija obima – za preduzeća, za regulatorne ustanove, za izdavanje certifikata i pružanje usluga inspekcije.

Sada je priznata činjenica ekonomskog života u BiH da ćemo investicije privući samo ukoliko se ova zemlja uspješno predstavi mogućim investitorima i partnerima kao i svaka druga zemlja, kao jedna ekonomija. I kao što će vam svaki trgovac reći – proizvod mora odgovarati onome što se za njega kaže u reklamama. Potencijalni investitori koji drže ključ za otvaranje toliko potrebnih novih radnih mjesta u BiH prozrijeće reklamu ukoliko ona pošteno ne prikazuje stvarnost. Investitori su itekako sposobni donijeti brzu i dobru procjenu institucionalnog, regulatornog i operativnog okruženja – a onda otići negdje drugo ukoliko je tamo atraktivnije.

Danas investitori mogu primijetiti poboljšanja u svakoj od ovih oblasti. Također mogu, kao što svi znamo, utvrditi da cijeli niz koraka još uvijek nije poduzet. Loša vijest je da će brzina i snaga sa kojom se ti koraci poduzimaju zavisiti od političke volje koja se njima može posvetiti. Dobra vijest je da se primijeti trend – koji doduše nije *jednoobrazan* trend, ali ipak je trend – da je politički proces rezultirao, velikim dijelom u okviru konteksta Studije izvodljivosti, ključnim ekonomskim reformama sa kojima BiH može postati konkurentnija i prosperitetnija.

Već je donesen značajan broj zakona koji počivaju na efikasnom funkcioniranju jedinstvenog ekonomskog prostora, u nekim slučajevima konkretno osmišljenih za održavanje i jačanje jedinstvenog ekonomskog prostora.

U velikoj mjeri izazov se sada nalazi u tome da političke, administrativne i financijske resurse usmjerimo ka *provedbi* onoga što je već dogovoreno te da osiguramo da jedinstveni ekonomski prostor počne davati rezultate u smislu boljeg životnog standarda.

- Vijeće za konkurenciju je uspostavljeno i sada u potpunosti funkcionira ali novi Zakon o konkurenciji, koji ovom Vijeću daje potrebne ovlasti kako bi moglo efikasno raditi, još uvijek se nalazi u završnoj fazi pred parlamentom. Ovaj zakon će u potpunosti uskladiti bosanskohercegovačke propise o konkurenciji sa zakonima EU. Što se prije okonča proces usklađivanja, to će se prije ovaj zakon moći provesti, i na taj način omogućiti Vijeću da donosi obavezujuće odluke i sprečava aktivnosti koje onemogućavaju konkurenciju ili pak predstavljaju zloupotrebu monopola na tržištu.
- Zakon o zaštiti potrošača, kojim će se Vijeću ministara omogućiti uspostavljanje funkcije Ombudsmena za zaštitu potrošača BiH, prezentiran je Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa. Međutim, ministarstvo ovaj zakon još uvijek nije prezentiralo Vijeću ministara.

Zaštita potrošača je ključni element u modernizaciji poslovnog okruženja u BiH i njegovom usklađivanju sa najboljom evropskom praksom. Uspostavljanje Ureda ombudsmena biće snažan mehanizam za sigurnost proizvoda, koji će zagovarati korektnost i generalno zaštitu potrošača. To je dobro za potrošače jer će obavezati trgovce da dostavljaju kompletnije i tačnije podatke o proizvodima; također će poslati jasnu poruku investitorima da tržište BiH sve više prati međunarodne komercijalne standarde.

- Zakon kojim se uspostavlja Agencija za nadzor tržišta, koja predstavlja uvjet iz Studije izvodljivosti, usvojen je. To je dobra vijest. On još uvijek nije proveden. To je loša vijest. Agencija za nadzor tržišta je još jedan neizbježan mehanizam kojim će se osigurati da proizvodi koji su štetni ili manje kvalitetni budu povučeni iz prodaje. Trenutno nema efikasnog mehanizma da se spriječi dolazak nekvalitetnih ili čak opasnih proizvoda u BiH. Nema boljeg primjera administrativne usluge koja ima tako direktan i pozitivan uticaj na svakodnevni život. Funkcionalna Agencija za nadzor tržišta osiguraće da se bebe u ovoj zemlji ne igraju sa igračkama koje su proizvedene sa toksičnim hemikalijama. Poput jedinstvenog ekonomskog prostora, teoretski argumenti za uspostavljanje Agencije za nadzor tržišta su sasvim jasni i ubjedljivi. Sada je samo potrebna politička volja kako bi se ovo tijelo u potpunosti uspostavilo.
- Agencija za standarde BiH je još jedan primjer gdje je korist – i za javnost generalno a posebno za proizvođače – očigledna, ali gdje ta korist još uvijek nije ostvarena upravo zbog političkog i administrativnog ćorsokaka. Proizvođači imaju obavezu da prave proizvode koji ispunjavaju određene osnovne standarde kvalitete i sigurnosti. Ali ne treba od njih očekivati da će nastojati da dalje pomjere te kriterije. Funkcionalna Agencija za standarde firmama može dati smjernice o važećim standardima, i pomoći im da provedu evropske

standarde. Time za firme sve postaje lakše a potrošači se osjećaju sigurnijima i zadovoljnijima.

- Agencija za statistiku BiH sada je funkcionalna i radi zajedno sa entitetskim statističkim zavodima. Postoji dosta institucionalne volje, ali su institucionalni kapaciteti države ograničeni da bi proizveli vjerodostojne i blagovremene statističke podatke koji se mogu koristiti da bi se međunarodni investitori uvjerali da ekonomija BiH dopušta poslovni razvoj. Državna agencija mora postaviti prioritete i metodologiju, i zato ju je potrebno adekvatno kadrovski popuniti i pružiti joj punu političku podršku.
- Državna agencija za veterinarstvo, u kojoj je došlo do ogromnih kašnjenja prilikom zapošljavanja osoblja, sada je konačno uspostavljena i funkcionira. Zakon kojim je uspostavljena Agencija za fitosanitarnu zaštitu BiH donesen je prije dvije godine, ali Agencija još uvijek nema prostorije za rad, iako se nadamo da će se ta situacija popraviti u toku ljeta. Važnost usluga koje će ove agencije pružati izvođačima poljoprivrednih proizvoda i potrošačima hrane u BiH bukvalno je nemjerljiva. Omogućavanje ovim agencijama da postanu u potpunosti funkcionalne nije luksuz kome se političko vođstvo može posvetiti kad za to nađe vremena – to je uistinu imperativ.

Možda je ton moga obraćanja prilično prozaičan, no ipak, kao što sam rekao, o teoretskim argumentima se već dosta govorilo. Sada je zadatak provesti teoriju u praksu, preći sa donošenja zakona na njihovo provođenje, tako što će se uspostaviti i popuniti odgovarajuće institucije kako bi mogle početi pružati usluge građanima.

Svaka od agencija i zakona koje sam spomenuo dio je dosljednih nastojanja da jedinstveni ekonomski prostor u BiH postane ne samo stvarnost nego i *prosperitetna* stvarnost. Napredak u svakoj od ovih pojedinačnih oblasti pomoći će nam da dođemo do

te stvarnosti – ishod koji je hitno potreban građanima ove zemlje i koji oni imaju pravo očekivati.

Hvala.